

Houtens, school voor mavo en beroepsgericht onderwijs

Programma van Toetsing en Afsluiting

Overzicht van de vakken

vmbo basis- en kaderberoepsgerichte leerweg
leerjaar 4

2018 – 2019

Inhoud

Inleiding.....	3
Schoolexamen.....	4
Wat is een examendossier?	4
Wat is een praktische opdracht (PO)?	4
Wat is een handelingsdeel (HD)?	4
Centraal examen	5
Wat is een centraal examen (CE)?	5
Centraal examen (CE)	6
Centraal schriftelijk en praktisch examen (CSPE)	6
Vak PTA's.....	7 tm 20

Tekst leerjaar 4:

Beste examenkandidaten VMBO leerjaar vier en hun ouders/verzorgers,

Het schooljaar 2017-2018 is begonnen. Jullie zijn op weg gegaan naar het eindexamen. Dat bestaat voor de meeste vakken uit het schoolexamen en het centraal examen. Eigenlijk zijn jullie vorig jaar al begonnen. De toetsen die je krijgt en de opdrachten die je uit moet voeren, tellen ook dit jaar mee voor het schoolexamen (SE). Best spannend dus. Zeker omdat het examen er nu echt aan zit te komen.

In dit programma van toetsing en afsluiting (PTA) staat per vak vermeld welke onderdelen je dit schooljaar krijgt en hoe zwaar ze meetellen. Meer dan dat hier staat krijg je niet, minder ook niet. In het examenreglement op de website van de school vind je informatie over de organisatie van al die onderdelen en je examen. Je leest er ook hoe het gaat bij toetsen en herkansingen en wat je moet doen als je ziek bent tijdens een toets. Lees deze tekst dus goed door. Je weet maar nooit in welke situatie je terecht komt.

We willen jullie goed voorbereiden op het vervolgonderwijs en we hopen dat jullie dit schooljaar succesvol kunnen afsluiten. Dat we met elkaar gewerkt hebben in een klimaat van betrokkenheid, openheid, enthousiasme en vertrouwen in elkaar. Jullie staan natuurlijk niet alleen. Er zijn allerlei mensen om te helpen. Denk aan je mentor docenten, ouders en vrienden. Heb daarnaast ook vertrouwen in jezelf.

Het is van groot belang, dat jullie en je ouders/verzorgers van de inhoud van het PTA en de overige bepalingen hebben kennisgenomen.

Alle personeelsleden van Houtens wensen jullie veel succes en wijsheid toe!

Schoolexamen

Wat is een schoolexamen? Het schoolexamen VMBO kan bestaan uit de volgende onderdelen:

- schriftelijke toetsen (SE)
- praktische opdrachten (PO)
- handelingsdelen (HD)
- sectorwerkstuk (alleen in de theoretische leerweg)

Het schoolexamen heeft de vorm van een examendossier.

Wat is een examendossier?

Het examendossier bevat:

- een overzicht van de afgelegde toetsen en uitgevoerde opdrachten;
- een overzicht van de behaalde resultaten en vorderingen;
- informatie over het handelingsdeel.

Het examendossier kan worden opgevat als de persoonlijke invulling van de leerling van het PTA waarin de resultaten van toetsen, praktische opdrachten, handelingsopdrachten per vak/programma en het sectorwerkstuk zijn vastgelegd.

Opbouw examendossier

Het examendossier wordt gespreid over het derde en vierde leerjaar opgebouwd. De vakken maatschappijleer1, lichamelijke opvoeding en de kunstvakken1 (CKV) uit het gemeenschappelijk deel kennen alleen een schoolexamen. Het gemaakte werk wordt op school bewaard.

Het eindcijfer in leerjaar 3 van elk theorievak telt voor 25% mee voor het schoolexamencijfer in klas 4.

Wat is een praktische opdracht (PO)?

Bij een praktische opdracht wordt praktisch gewerkt. Het doel van een praktische opdracht is om basisvaardigheden gekoppeld aan vakkennis te toetsen. Bij veel vakken komen praktische opdrachten voor. Hierbij wordt zowel het proces als het product beoordeeld aan de hand van vooraf aan de leerling bekend gemaakte criteria. Iedere leerling moet twee praktische opdrachten van elk minimaal 10 uur hebben uitgevoerd. Deze opdrachten worden binnen de vakken becijferd.

Wat is een handelingsdeel (HD)?

Aan het handelingsdeel wordt voldaan door het uitvoeren van handelingsopdrachten. Handelingsopdrachten zijn praktijkopdrachten waarvan per kandidaat door de examinator moet worden vastgesteld of deze naar behoren (v/g = voldoende of goed) zijn uitgevoerd. Voor handelingsopdrachten wordt geen cijfer gegeven.

Handelingsopdrachten dienen om leerstofonderdelen die we niet kunnen of niet willen beoordelen toch tot hun recht te laten komen. Bijvoorbeeld: een bezoek aan een museum of een culturele voorstelling kunnen we wel van een cijfer voorzien door de leerlingen een vragenlijst te geven en de antwoorden daarop te beoordelen, maar de vraag is of dat wel recht doet aan het beoogde doel. Het actief deelnemen aan de activiteit is voldoende. Een korte reflectie daarop (mondeling of door het invullen van een vragenlijst en laten zien van bewijsstukken zoals een entreekaart) moet de ervaring van de leerling weerspiegelen. Handelingsopdrachten kunnen bij alle vakken voorkomen.

Eindtermen op het gebied van oriëntatie op leren en werken worden afgesloten met handelingsopdrachten. Dat kan dus zijn een bezoek aan een bedrijf met reflectie daarop, maar ook een overzicht maken van de beroepen die binnen het bereik van de leerling vallen.

De uitvoering van een handelingsopdracht blijkt uit het logboek van de kandidaat waarin hij of zij aandacht besteedt aan de ervaring met de opdracht. Het logboek kan ook vervangen worden door een korte vragenlijst. De docent bepaalt of activiteit en reflectie naar tevredenheid, dat wil zeggen serieus en aan de hand van concrete eisen, zijn uitgevoerd. Zo niet dan volgt een herhalingsopdracht. Elk handelingsdeel is herkansbaar of moet opnieuw gedaan worden totdat het voldoende is.

Centraal examen

Wat is een centraal examen (CE)?

Het centraal examen kan bestaan uit een:

- centraal examen (CE)
- centraal schriftelijk en praktisch examen (CSPE)

De resultaten van het centraal examen (CE) en het schoolexamen (SE) in alle leerwegen tellen elk voor 50 % mee bij de bepaling van het eindcijfer.

Uitzondering is het vak maatschappijleer1: het afgeronde eindcijfer voor het SE telt mee in de slaag-zak regeling. Er is voor dat vak geen CE.

Voor bewegingsonderwijs en CKV moet een "voldoende" of "goed" zijn genoteerd.

Voor het beroepsgerichte vak in de BB en KB bestaat het examen uit het CSPE (Centraal Schriftelijk en Praktisch Examen) en het SE (schoolexamen). De exacte wegingen staan in het PTA bij het vak Dienstverlening&Producten.

Centraal examen (CE)

Voor de algemene vakken wordt in alle leerwegen alleen een centraal examen afgenomen. De centrale examens voor BB en KB zullen digitaal worden afgenomen. De school richt hier een paar lokalen voor in met examenlaptops. De zittingen duren 60 tot 120 minuten, afhankelijk van het vak. De inroosting wordt door school bepaald en door de verschillende versies is het mogelijk om meerdere sessies in te plannen. Elke kandidaat krijgt zijn/haar persoonlijk examenrooster.

Centraal Schriftelijk en Praktisch Examen (CSPE)

Aan het Centraal Schriftelijk en Praktisch Examen voor het beroepsgerichte vak nemen alleen leerlingen uit de basis- en kaderberoepsgerichte leerweg deel. Naast praktische opdrachten worden er ook theoretische onderdelen afgenomen: mini-toetsen en opdrachten op de computer. Dit examen heeft meestal een lengte van 600 minuten. De school deelt deze examens over meerdere dagen in na de laatste toetsweek in maart/april.

Uit de zak/slaagregeling:

- Nederlands moet afgesloten worden met het cijfer 5 of hoger.
- Voor alle schooltypen moet het gemiddeld centraal examencijfer (CE) onafgerond een 5,5 of hoger moet zijn. Het CSPE telt hier één keer mee.
- De rekentoets moet door elke leerling in het vmbo worden gemaakt. Het behaalde cijfer telt niet mee in de zak-slaagregeling.
- LOB moet met een voldoende worden afgesloten.
- Dan wordt er nog gekeken naar de cijfers, afgerond op het diploma.
- Zie meer informatie zie: www.mijneindexamen.nl

Vak PTA's

Op de hierna volgende bladzijden kun je lezen wat de programma's zijn van de verschillende vakken. De indeling is steeds hetzelfde.

De eerste kolom geeft aan waar je het resultaat van het betreffende onderdeel in Magister kunt vinden.

In de tweede kolom zie je welk soort onderdeel het is. Een toets (SE), een praktische opdracht (PO) of een handelingsdeel (HD).

In de derde kolom staat de stofomschrijving. Hier zie je dus waar de toets, het handelingsdeel of de praktische opdracht over gaat.

In de vierde kolom staat hoe lang het onderdeel duurt in minuten. Soms is dat voor een handelingsdeel een hele periode. Soms staat hier nvt (niet van toepassing)

In de kolom vijf staat hoe zwaar het onderdeel meetelt in het eindcijfer. In leerjaar 3 staat het cijfer voor het aantal keer, in leerjaar 4 worden percentages (%) gebruikt. Aan het eind van het examenjaar moet alles op 100 % staan in Magister.

In de meest rechtse kolom lees je of je het onderdeel aan het einde van de periode kunt herkansen of niet. Per periode is het mogelijk om een herkansbare toets te herkansen. Maak je geen gebruik van de herkansing in deze periode vervalt deze mogelijkheid.

In bijzondere gevallen kan een toets (voor een hele groep) in een latere periode afgenomen worden (het recht op herkansing valt dan voor die groep onder deze periode)

Bewegingsonderwijs

Het schoolexamen bestaat uit de volgende onderdelen:

- 8 praktische opdrachten

Kolomnummer in Magister	Soort toets	Stof die getoetst wordt	Tijdsduur in minuten	weging	Herkansbaar
B4101 K4102	PO	Rugby of frisbee	nvt	10%	J
B4103 K4104	PO	Werpen of stoten	nvt	10%	J
B4201 K4202	PO	Volleybal	nvt	10%	J
B4301 K4302	PO	Sportoriëntatie	nvt	10%	J
B4303 K4304	PO	Skiën / snowboarden	nvt	10%	J
B4305 K4306	PO	Activiteit aanbieden in tweetallen	nvt	10%	J
B4307 K4308	PO	Inzet	nvt	15%	J

Opmerkingen:

Bij het vak BO is het mogelijk om de verschillende onderdelen in een andere periode af te sluiten dan waar het onderdeel op dit moment staat. Dit kan komen door de weersomstandigheden of door materiaalgebruik.

Wanneer niet aan de eisen van een praktische opdracht kan worden voldaan, wordt een vervangende theoretische opdracht opgedragen.

Het PTA voor bewegingsonderwijs moet met een voldoende (V) of goed (G) op het diploma worden afgesloten. Het gemiddelde cijfer wordt omgerekend naar een V of een G. Er wordt voor bewegingsonderwijs geen Centraal Examen gemaakt.

Biologie

Gebruikte methode: Biologie voor jou. vmbo-BK 6e druk (2009), 4a en 4b
 Samengevat vmbo-kgt biologie.

Het schoolexamen bestaat uit de volgende onderdelen:

- 3 toetsen:
- 2 praktische opdrachten

Kolomnummer Magister	Soort toets	Stof die getoetst wordt	tijdsduur in minuten	weging	Herkansbaar
B4101 K4102	PO	PO: Hart practicum	70	5%	N
B4103 K4104	SE	Thema 5 Voeding en vertering Thema 6 Gaswisseling Thema 7 Transport	70	15%	J
B4201 K4202	PO	Onderzoek naar keuze uit aanbod van verschillende onderwerpen	nvt	10%	N
B4203 K4204	SE	Thema 8 Thema Opslag, uitscheiding en bescherming Thema 1 Stofwisseling Thema 2 Planten	70	15%	J
B4301 K4302	SE	Thema 3 Ecologie, Thema 4 Mens en milieu + gehele examenstof	70	30%	J

CKV

Het schoolexamen bestaat uit de volgende onderdelen:

- 3 praktische opdrachten

Kolomnummer in Magister	Soort toets	Stof die getoetst wordt	Tijdsduur in minuten	weging	herkansbaar
B4101 K4102	PO	Beeldend Praktijkopdracht The Message	nvt	20%	N
B4103 K4104	PO	Muziek Praktijkopdracht The Message	nvt	20%	N
B4201 K4202	PO	Beeldend/Muziek Praktijkopdracht Kunstcadeau	nvt	35%	N

Het PTA voor CKV moet met een voldoende (V) of goed (G) op het diploma worden afgesloten. Het gemiddelde cijfer wordt omgerekend naar een V of een G. Indien nodig worden er extra opdrachten opgedragen. Er wordt voor CKV geen Centraal Examen gemaakt.

Dienstverlening & Producten – profielmodules – 4BK

Het profiel vak Dienstverlening & Producten bestaat uit de volgende vier profielmodules:

- Organiseren van een activiteit
- Presenteren, promoten en verkopen
- Een product maken en verbeteren
- Multimediale productie maken

Het schoolexamen bestaat uit de volgende onderdelen:

- 1 PO
- 1 SE
- 1 handelingsdeel

Kolomnummer in Magister	Soort toets	Stof die getoetst wordt	Tijdsduur in minuten	Weging	Herkansbaar
B4101 K4102	PO	Thema 5 'House of...' Profielmodules 3 en 4 Opdrachten werkboek (schets, aanzichten, schaaltekening, script) (20%); schriftelijke toets (40%), huisje (20%) en stop-motionfilm (20%)		1	J
B4201 K4202	HD	Stage Lintstage – tussen november en januari; elke donderdag	3840	nvt	
B4203 K4204	SE	Thema 6 Examenvoorbereiding Profielmodules 1 t/m 4; schriftelijke toets (100%)		1	J

Dienstverlening & Producten – keuzevakken – 4BK

Bij het profiel Dienstverlening & Producten worden de volgende zes beroepsgerichte keuzevakken gevolgd:

- Presentatie & Styling (leerjaar 3)
- 2D en 3D Vormgeving & Productie (leerjaar 3)
- Milieu, Hergebruik & Duurzaamheid (leerjaar 3)
- Facilitaire Dienstverlening – inrichting en verzorging (leerjaar 3)
- Geüniformeerde Dienstverlening & Veiligheid (leerjaar 4)
- Keuken (leerjaar 4)

Kolomnummer in Magister	Soort toets	Stof die getoetst wordt	Tijdsduur in minuten	Weging	Herkansbaar
B3103 K3104	PO	Keuzevak 1 – Presentatie en Styling Opdrachten werkboek (logo, folder, ppt en website 50%) en schriftelijke toets 50%)	60	1	J
B3203 K3204	PO	Keuzevak 2 – 2D- en 3D- Vormgeving en Productie Schriftelijke toets (50%) en product (50%)	60	1	J
B3303 K3304	PO	Keuzevak 3 – Milieu, hergebruik en duurzaamheid Schriftelijke toets (50%) en product (50%)	60	1	J
B3403 K3404	PO	Keuzevak 4 – Facilitaire Dienstverlening; inrichting en verzorging Schriftelijke toets (50%) en dienst (leerlingen ontvangen te gast bij D&P 50%)	60	1	J
B4203 K4204	PO	Keuzevak 5 – Geüniformeerde Dienstverlening en Veiligheid Schriftelijke toets (50%) en diverse praktische opdrachten (50%)	60	1	J
B4301 K4302	PO	Keuzevak 6 – Keuken Schriftelijke toets (50%), praktijkopdrachten (50%)	60	1	J

- Alleen het schriftelijke deel van elke PO kan herkanst worden.
- In maart van dit schooljaar maakt de leerling in overleg met ouders, mentor en vakdocent D&P een definitieve beslissing over welke gevolgde Keuzevakken meetellen (minimaal vier).
- Een Keuzevak moet worden afgesloten met een cijfer 4 of hoger.

EconomieGebruikte methode: Pincode 6^e editie VMBO 4K

Het schoolexamen bestaat uit de volgende onderdelen:

- 3 toetsen

Kolomnummer in Magister	Soort toets	Stof die getoetst wordt	Tijdsduur in minuten	weging	herkansbaar
B4101 K4102	SE	Hoofdstuk 1 t/m 3 Consumenten, geldzaken en Arbeid en productie	70	25%	J
B4201 K4202	SE	Hoofdstuk 4 en 5 Arbeid en productie, Nederland handelsland	70	25%	J
B4301 K4302	SE	Hoofdstuk 6 en 7 Internationale ontwikkelingen, Overheid en bestuur	70	25%	J

Engels

Gebruikte methode: All Right! VMBO 2de editie

Het schoolexamen bestaat uit de volgende onderdelen:

- 3 toetsen
- 2 praktische opdrachten
- 1 handelingsdeel

Kolomnummer in Magister	Soort toets	Stof die getoetst wordt	Tijdsduur in minuten	weging	herkansbaar
B4101 K4102	PO	Kijk- en luistervaardigheid	70	15%	N
B4103 K4104	SE	Combitoets hoofdstuk 1 & 2 <i>De tussentijdse deoltoetsen zijn niet herkansbaar.</i>	70	10%	J
B4201 K4202	PO	Spreekvaardigheid	15	15%	N
B4203 K4204	HD	Leesvaardigheid	nvt	v/g	J
B4205 K4206	SE	Combitoets hoofdstuk 3 <i>De tussentijdse deoltoetsen zijn niet herkansbaar.</i>	70	10%	J
B4301 K4302	SE	Combitoets hoofdstuk 4 & 5 en leesvaardigheid teksten <i>De tussentijdse deoltoetsen zijn niet herkansbaar.</i>	70	25%	J

maatschappijleer 1

Gebruikte methode: Thema's

Het schoolexamen bestaat uit de volgende onderdelen:

- 3 toetsen
- 2 praktische opdracht
- 1 handelingsdeel

Kolomnummer in Magister	Soort toets	Stof die getoetst wordt	Tijdsduur in minuten	weging	herkansbaar
B4101 K4102	SE	Thema Werk	70	15%	J
B4103 K4204	PO	Werk	180	5%	N
B4201 K4202	SE	Thema Criminaliteit	70	15%	J
B4203 K4204	HD	Voor de rechter	180	nvt	N
B4301 K4302	PO	Criminaliteit	180	5%	N
B4303 K4304	SE	Thema relaties	40	10%	N

De behaalde cijfers van leerjaar 3 tellen voor 50% mee in de berekening van het eindcijfer in verband met de spreiding van het vak over twee schooljaren. Voor Maatschappijleer1 is geen Centraal Examen.

Nederlands

Gebruikte methode: Talent

Het schoolexamen bestaat uit de volgende onderdelen:

- 3 toetsen
- 1 praktische opdracht

Kolomnummer in Magister	Soort toets	Stof die getoetst wordt	Tijdsduur in minuten	Weging	Herkansbaar
B4101 K4102	SE	Combitoets <ul style="list-style-type: none"> - Spelling - Leesvaardigheid - Woordenschat <i>Meetellend in dit cijfer zijn de eerder gemaakte (niet herkansbare) opdrachten</i> <ul style="list-style-type: none"> - Schrijfvaardigheid (brief + cv.) 	70	25%	J
B4201 K4202	SE	Combicijfer <ul style="list-style-type: none"> - Project toekomstportfolio, schrijf- en spreekvaardigheid - Kijk- en luistervaardigheid 	70	15%	N
B4203 K4204	PO	Mondeling fictie	15	10%	N
B4301 K4302	SE	Combitoets <ul style="list-style-type: none"> - Spelling - Leesvaardigheid - Woordenschat <i>Meetellend in dit cijfer zijn de eerder gemaakte (niet herkansbare) opdrachten</i> <ul style="list-style-type: none"> - Project Evenement 	70	25%	J

Wiskunde**Basisberoepsgerichte leerweg**Gebruikte methode: Moderne Wiskunde 9^e editie

Het schoolexamen bestaat uit de volgende onderdelen:

- 6 toetsen

Kolomnummer in Magister	Soort toets	Stof die getoetst wordt	Tijdsduur in minuten	weging	herkansbaar
B4101	SE	H1 Maten omrekenen H2 Hoeken en symmetrie	60	10%	N
B4102	SE	H1 Maten omrekenen H2 Hoeken en symmetrie H3 Formules	70	15%	J
B4201	SE	H4 Statistiek H5 Omtrek, oppervlakte, inhoud	60	10%	N
B4202	SE	H4 Statistiek H5 Omtrek, oppervlakte, inhoud H6 Rekenen	70	15%	J
B4301	SE	H7 Meten en kijken H8 Grafieken	60	10%	N
B4302	SE	H1 t/m 8	70	15%	J

Wiskunde**Kaderberoepsgerichte leerweg**Gebruikte methode: Moderne Wiskunde 9^e editie

Het schoolexamen bestaat uit de volgende onderdelen:

- 6 toetsen

Kolomnummer in Magister	Soort toets	Stof die getoetst wordt	Tijdsduur in minuten	weging	herkansbaar
K4101	SE	H1 Grafieken en vergelijkingen H2 Vlakke meetkunde	60	10%	N
K4102	SE	H1 Maten omrekenen H2 Hoeken en symmetrie H3 Statistiek (3 kader boek) H3 Informatieverwerking	70	15%	J
K4201	SE	H4 Machtsverbanden H5 Kijken en redeneren	60	10%	N
K4202	SE	H4 Machtsverbanden H5 Kijken en redeneren H6 Goniometrie	70	15%	J
K4301	SE	H7 Exponentiële formules H8 Ruimte meetkunde H10 Grafen (3 kader boek)	60	10%	N
K4302	SE	H1 t/m 8 (alleen 4 kader boek)	70	15%	J

LOB

Gebruikte methode: eigen methode

Het schoolexamen bestaat uit de volgende onderdelen:

- 4 handelingsdelen

Kolomnummer in Magister	Soort toets	Stof die getoetst wordt	tijdsduur in minuten	Weging	herkansbaar
4201	HD	Beroepsgerichte lintstage	nvt	v/g	J
4301	HD	Eén oriëntatiedag / open dag / meeloopdag bezoeken	nvt	v/g	J
4403	HD	Presentatie opleiding geven.	nvt	v/g	J
4404	HD	LOB eindgesprek voeren met de mentor	nvt	v/g	J

Opmerkingen:

Leerlingen moeten uiterlijk eind maart een oriëntatiedag / open dag / meeloopdag (informatieve bijeenkomst op het mbo) hebben gedaan.

Alle onderdelen zijn herkansbaar, ofwel door het onderdeel opnieuw uit te voeren, indien mogelijk, dan wel door een vervangende theoretische opdracht.

Het LOB-dossier moet met een beoordeling 'voldoende' of 'goed' worden afgerond.

Meer informatie over LOB en –activiteiten: www.lob.hethoutens.nl